

1.- En una circumferència de radi R està inscrit el triangle $\triangle ABC$. En la recta AB s'agafa el punt M (més enllà de B) tal que la distància de M a la recta AC és igual a $\overline{AC}$. En la recta AC s'agafa el punt N (més enllà de C) tal que la distància de N a la recta AB és $\overline{AB}$. Determineu la mesura del segment $\overline{MN}$.
Shariguin I265.

Solució:

Siga M' la projecció de M sobre la recta AC , N' la projecció de N sobre la recta AB . $\overline{MM'} = \overline{AC}$, $\overline{NN'} = \overline{AB}$.

Aplicant raons trigonomètriques al triangle rectangle $\triangle MM'A$: $\overline{AM} = \frac{\overline{AC}}{\sin A}$.

Aplicant raons trigonomètriques al triangle rectangle $\triangle NN'A$: $\overline{AN} = \frac{\overline{AB}}{\sin A}$.

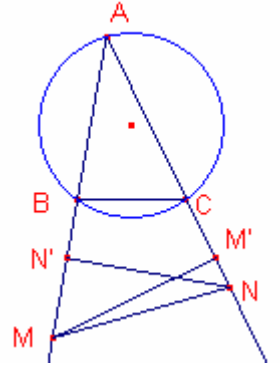
Dividint les expressions: $\frac{\overline{AM}}{\overline{AN}} = \frac{\overline{AC}}{\overline{AB}}$.

Aleshores els triangles $\triangle ABC$, $\triangle ANM$ són semblants i la raó de semblança és:

$\frac{\overline{AM}}{\overline{AC}} = \frac{1}{\sin A}$. Aplicant el teorema de Tales:

$\frac{\overline{MN}}{\overline{BC}} = \frac{1}{\sin A}$, aleshores, $\overline{MN} = \frac{a}{\sin A}$. Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle ABC$:

$\overline{MN} = \frac{a}{\sin A} = 2R$.

2.- En el rectangle ABCD, $\overline{AB} = 4$, $\overline{BC} = 3$. Determineu el costat del rombe, els vèrtex del qual un és A, els altres es troben en els segments $\overline{AB}$, $\overline{BC}$ i $\overline{BD}$, respectivament. Shariguin I151.

Solució:

Siga el rombe de vèrtexs AEFG.

Siga $\overline{AE} = x$.

Siga H la projecció de G sobre el costat $\overline{AB}$.

$\overline{HB} = x$. Siga $\overline{GH} = h$

Els triangles $\triangle ABD$, $\triangle HBG$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{h}{x} = \frac{3}{4} \quad (1)$$

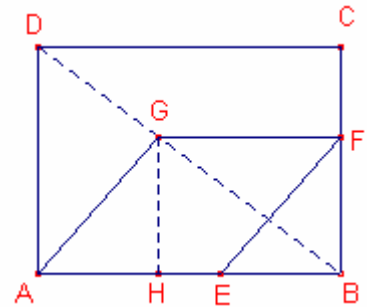
Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle AHG$:

$$(4 - x)^2 + h^2 = x^2 \quad (2)$$

Considerem el sistema format per les expressions (1) i (2)

$$\begin{cases} 4h = 3x \\ (4 - x)^2 + h^2 = x^2 \end{cases} \text{ la solució del qual és } \begin{cases} x = \frac{64 - 16\sqrt{7}}{9} \\ h = \frac{16 - 4\sqrt{7}}{3} \end{cases}.$$

Aleshores el costat del rombe és $x = \frac{64 - 16\sqrt{7}}{9}$.

3.- Siga donat el segment de longitud a . Tres circumferències de radi R tenen els centres en els extrems i en el punt mig del segment. Determineu el radi d'una quarta circumferència que és tangent a les tres circumferències donades. Shariguin I133.

Solució:

Siga el segment $\overline{AB}$ i C el seu punt mig.

Suposem resolt el problema el centre de la quarta circumferència ha d'estar a la mateixa distància de A que de B , és a dir en la mediatriu del segment $\overline{AB}$.

Siga O el centre.

Per ser la quarta circumferència tangent a la circumferència de centre C el punt de tangència és la intersecció D de la mediatriu i la circumferència central.

Siga $r = \overline{OD}$ el radi de la circumferència.

El triangle $\triangle ACO$ és rectangle.

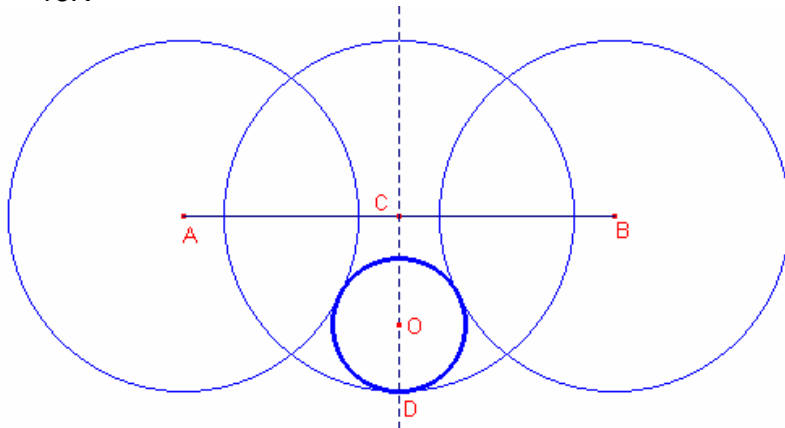
$$\overline{OA} = R + r, \quad \overline{AC} = \frac{a}{2}, \quad \overline{CO} = R - r.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ACO$:

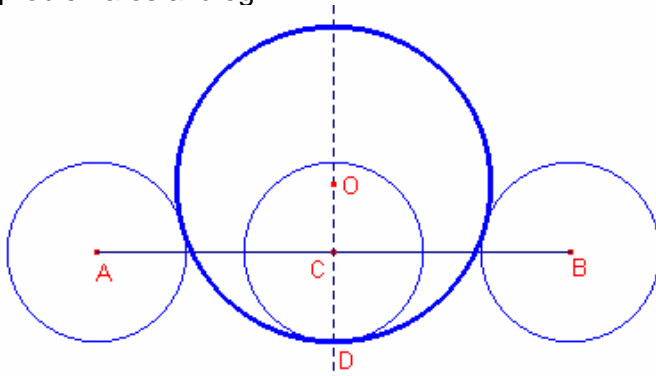
$$(R + r)^2 = \left(\frac{a}{2}\right)^2 + (R - r)^2.$$

Resolent l'equació en la incògnita r :

$$r = \frac{a^2}{16R}.$$

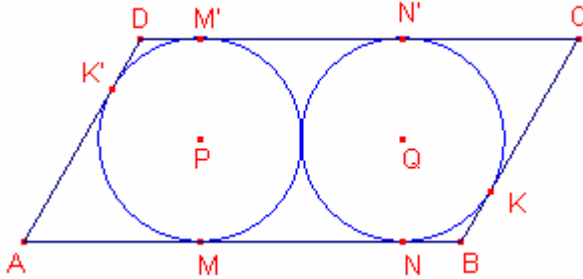

Si el radi R és menor que $\frac{a}{4}$ (les tres circumferències inicials no són tangents) el problema és anàleg.

4.- En un paral·lelogram hi ha dues circumferències de radi 1 tangents entre si i amb tres costats dels paral·lelogram cadascuna. Se sap que el segment d'un dels costats del paral·lelogram, entre el vèrtex i el punt de tangència és igual a $\sqrt{3}$. Determineu l'àrea del paral·lelogram.
Shariguin I129.

Solució:

Siga $\alpha = \angle BAD$ l'angle agut del paral·lelogram.
L'altre angle del paral·lelogram és $180^\circ - \alpha$.
Siguen P i Q els centres de les circumferències.
Siguen M, N, K, N', M', K' els punts de tangència.
 $\overline{MN} = 2$.

El segment de longitud $\sqrt{3}$ és el que forma l'angle A ja que $\triangle AMP$ és un triangle rectangle i $\angle PAM = \frac{\alpha}{2} \leq 45^\circ$, $\overline{PM} = 1$.

$$\angle DPM' = \frac{\alpha}{2}.$$

Aleshores els triangles $\triangle AMP$, $\triangle PM'D$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

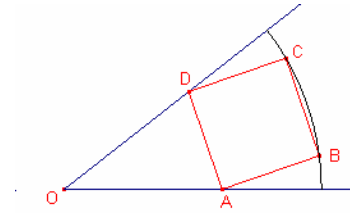
$$\frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{\overline{DM'}}{1}. \text{ Aleshores, } \overline{DM'} = \overline{BN} = \frac{\sqrt{3}}{3}.$$

L'àrea del quadrilàter és:

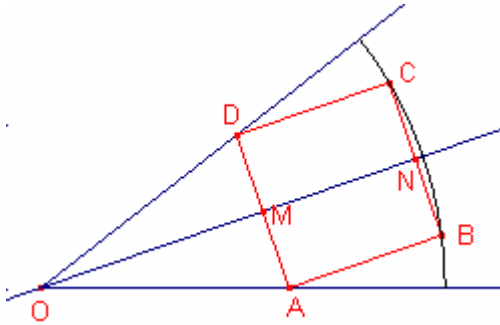
$$S_{ABCD} = \overline{AB} \cdot \overline{MM'} = (\overline{AM} + \overline{MN} + \overline{BD}) \overline{MM'} = \left(\sqrt{3} + 2 + \frac{\sqrt{3}}{3} \right) 2 = \frac{12 + 8\sqrt{3}}{3}.$$

5.- S'ha inscrit un quadrat ABCD dins d'un sector circular de radi 1 de manera que hi ha un vèrtex sobre cadascun dels radis frontera i dos vèrtexs sobre l'arc frontera. Si l'angle central val 2θ determineu el valor de θ que fa l'àrea del quadrat màxima.

Cruz Mathematicorum M317

Solució:

Siga $x = \overline{AB}$ costat del quadrat.

La bisectriu de l'angle que determina el sector tall el quadrat en els punts M, N.

$$\frac{x}{2OM} = \operatorname{tg}\theta, \text{ per tant, } \overline{OM} = \frac{x}{2} \operatorname{ctg}\theta.$$

Considerem el triangle rectangle $\triangle ANB$,

$$\overline{OB} = 1, \overline{NB} = \frac{x}{2}, \overline{ON} = \overline{OM} + \overline{AB} = \frac{x}{2} \operatorname{ctg}\theta + x.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ANB$:

$$1 = \left(\frac{x}{2}\right)^2 + \left(\frac{x}{2} \operatorname{ctg}\theta + x\right)^2.$$

Aïllant x^2

$$x^2 = \frac{4}{5 + 4\operatorname{ctg}\theta + \operatorname{ctg}^2\theta} = \frac{4 \sin^2 \theta}{1 + 4 \sin \theta \cos \theta + 4 \sin^2 \theta}.$$

L'àrea del quadrat és $S(x) = x^2$,

$$S(\theta) = \frac{4 \sin^2 \theta}{1 + 4 \sin \theta \cos \theta + 4 \sin^2 \theta}$$

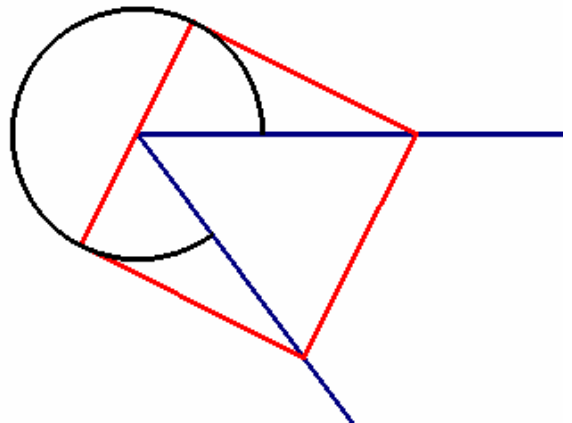
Determinem el màxim de la funció àrea:

$$S'(\theta) = \frac{8 \sin \theta (\cos \theta + 2 \sin \theta)}{(1 + 4 \sin \theta \cos \theta + 4 \sin^2 \theta)}$$

$$S'(\theta) = 0 \text{ si } \theta = 0, 180^\circ, \operatorname{arctg}\left(\frac{-1}{2}\right) \approx 153^\circ 26' 6''.$$

$$S''(0) > 0, S''(\pi) > 0, S''\left(\operatorname{arctg}\left(\frac{-1}{2}\right)\right) < 0.$$

Per tant, $\theta = \operatorname{arctg}\left(\frac{-1}{2}\right)$ és el màxim de la funció àrea.

6.- En el triangle $\triangle ABC$, siga D el punt d'intersecció de $\overline{AB}$ amb la bisectriu interior de l'angle C, i siga E el punt mig de $\overline{AB}$. Demostreu que $\overline{CD} + \overline{CE} < \overline{BC} + \overline{AC}$.
 Crux Mathematicorum M315.

Solució:

Siga E el punt mig del costat $\overline{AB}$.

Siga $\overline{CD}$ la bisectriu del triangle $\triangle ABC$.

Siga $\overline{CH}$ altura del triangle $\triangle ABC$

Considerem el punt C' simètric de C respecte del punt mig E.

$\overline{CE} = \overline{C'E}$.

$AC'BC$ és un paral·lelogram.

Aplicant la desigualtat triangular al triangle $\triangle AC'B$:

$\overline{CC'} < \overline{BC} + \overline{AC}$. Aleshores: $\overline{CE} < \frac{\overline{BC} + \overline{AC}}{2}$.

Suposem que $A \geq B$.

El peu de l'altura H està en la semirecta d'origen E i direcció $\overrightarrow{EA}$.

La bisectriu referida a un vèrtex del triangle està entre l'altura i la mitjana referida al mateix vèrtex o és una d'aquestes.

El segment $\overline{CD}$ està dins del triangle rectangle $\triangle CHE$.

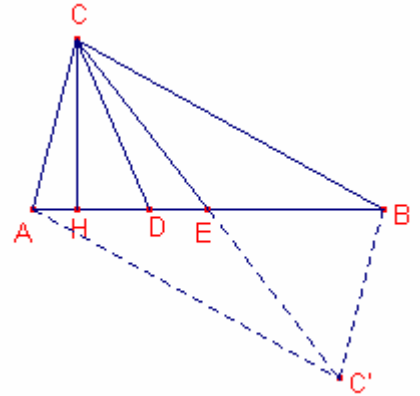
$\angle CDB = 90^\circ + \angle HCD \geq 90^\circ$.

Considerem el triangle $\triangle CDE$. A angle major li correspon costat oposat major.

Aleshores: $\overline{CD} \leq \overline{CE}$. $\overline{CD} \leq \overline{CE} < \frac{\overline{BC} + \overline{AC}}{2}$.

Aleshores, $\overline{CD} + \overline{CE} < \overline{BC} + \overline{AC}$.

Si $A \leq B$, el raonament seria anàleg.

7.- La mitjana $\overline{BK}$ i la bisectriu $\overline{CL}$ del triangle $\triangle ABC$ s'intersecten en el punt P.

Demostreu que $\frac{\overline{PC}}{\overline{PL}} - \frac{\overline{AC}}{\overline{BC}} = 1$.

Olimpíada rusa.

Solució:

Per ser K el punt mig del costat $\overline{AC}$, $\overline{CK} = \overline{AK}$.

Aplicant el teorema de Menelau al triangle $\triangle ALC$:

Els punts B, P i K estan alineats, aleshores, $\frac{\overline{CK}}{\overline{AK}} \frac{\overline{AB}}{\overline{LB}} \frac{\overline{LP}}{\overline{CP}} = 1$.

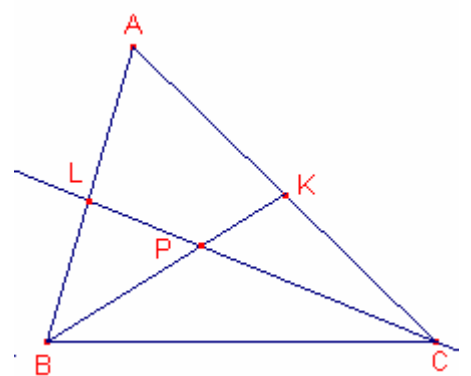
Aleshores, $\frac{\overline{PC}}{\overline{PL}} = \frac{\overline{AB}}{\overline{LB}}$ (1)

Aplicant la propietat de la bisectriu al triangle $\triangle ABC$:

$\frac{\overline{AC}}{\overline{BC}} = \frac{\overline{AL}}{\overline{BL}}$ (2)

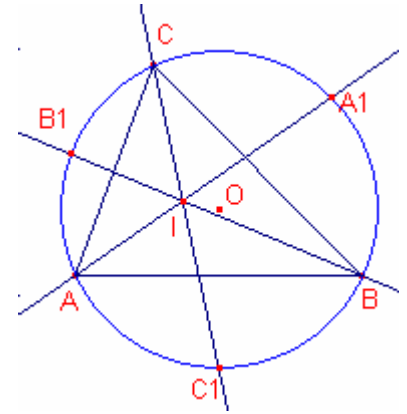
Restant les expressions (1) (2):

$\frac{\overline{PC}}{\overline{PL}} - \frac{\overline{AC}}{\overline{BC}} = \frac{\overline{AB}}{\overline{BL}} - \frac{\overline{AL}}{\overline{BL}} = \frac{\overline{AB} - \overline{AL}}{\overline{BL}} = \frac{\overline{BL}}{\overline{BL}} = 1$.

8.- Les bisectrius del triangle $\triangle ABC$ referides als vèrtexs A, B, C s'intersecten amb la circumferència circumscriu en els punts A_1, B_1, C_1 , respectivament. Siga I l'íncentre, R i r els radis de les circumferències circumscriu i inscrite, respectivament. Proveu que

a) $\frac{\overline{IA_1} \cdot \overline{IC_1}}{\overline{IB}} = R$.   b) $\frac{\overline{IA} \cdot \overline{IC}}{\overline{IB_1}} = 2r$.   c) $\frac{S_{ABC}}{S_{A_1B_1C_1}} = \frac{2r}{R}$.

Solució:

Siga O el circumcentre. Pel teorema d'Euler, $\overline{OI}^2 = R^2 - 2Rr$.

Per la propietat dels radis, $r = 4R \cdot \sin \frac{A}{2} \cdot \sin \frac{B}{2} \cdot \sin \frac{C}{2}$.

Aplicant la potència del punt I respecte de la circumferència:

$$\overline{IA_1} \cdot \overline{IA} = R^2 - \overline{OI}^2 = 2Rr.$$

Anàlogament $\overline{IB_1} \cdot \overline{IB} = 2Rr$. $\overline{IC_1} \cdot \overline{IC} = 2Rr$.

Notem que $\sin \frac{A}{2} = \frac{r}{IA}$, $\sin \frac{B}{2} = \frac{r}{IB}$, $\sin \frac{C}{2} = \frac{r}{IC}$.

a)

$$\begin{aligned} \frac{\overline{IA_1} \cdot \overline{IC_1}}{\overline{IB}} &= \frac{\frac{2Rr}{IA} \cdot \frac{2Rr}{IC}}{\overline{IB}} = \frac{4R^2 r^2}{\overline{IA} \cdot \overline{IB} \cdot \overline{IC}} = \frac{4R^2 r^2}{\frac{r}{\sin \frac{A}{2}} \cdot \frac{r}{\sin \frac{B}{2}} \cdot \frac{r}{\sin \frac{C}{2}}} = \frac{4R^2 \sin \frac{A}{2} \sin \frac{B}{2} \sin \frac{C}{2}}{r} = \\ &= \frac{Rr}{r} = R. \end{aligned}$$

b)

$$\frac{\overline{IA} \cdot \overline{IC}}{\overline{IB_1}} = \frac{\overline{IA} \cdot \overline{IC}}{\frac{2Rr}{\overline{IB}}} = \frac{\overline{IA} \cdot \overline{IB} \cdot \overline{IC}}{2Rr} = \frac{\frac{r}{\sin \frac{A}{2}} \cdot \frac{r}{\sin \frac{B}{2}} \cdot \frac{r}{\sin \frac{C}{2}}}{2Rr} = \frac{r^2}{2R \cdot \sin \frac{A}{2} \sin \frac{B}{2} \sin \frac{C}{2}} = 2r.$$

c)

Siga $a_1 = \overline{B_1C_1}$, $b_1 = \overline{A_1C_1}$, $c_1 = \overline{B_1A_1}$.

$$\angle IAB = \frac{A}{2}, \angle IBA = \frac{B}{2}, \angle AIB = 90 + \frac{C}{2}.$$

$$\angle IA_1B_1 = \frac{B}{2}, \angle IB_1A_1 = \frac{A}{2}, \angle A_1IB_1 = 90 + \frac{C}{2}.$$

Els triangles $\triangle BIC$, $\triangle C_1IB_1$ són semblants i la raó de semblança és $\overline{IB} : \overline{IC_1}$. Aleshores,

$$\frac{a}{a_1} = \frac{\overline{IB}}{\overline{IC_1}}.$$

Anàlogament, $\frac{b}{b_1} = \frac{\overline{IC}}{\overline{IA_1}}$, $\frac{c}{c_1} = \frac{\overline{IA}}{\overline{IB_1}}$.

$$\frac{S_{ABC}}{S_{A_1B_1C_1}} = \frac{\frac{abc}{4R}}{\frac{a_1b_1c_1}{4R}} = \frac{abc}{a_1b_1c_1} = \frac{\overline{IB}}{\overline{IC_1}} \cdot \frac{\overline{IC}}{\overline{IA_1}} \cdot \frac{\overline{IA}}{\overline{IB_1}} = \frac{\overline{IA} \cdot \overline{IC}}{\overline{IB_1}} \cdot \frac{\overline{IB}}{\overline{IC_1} \cdot \overline{IA_1}} = 2r \cdot \frac{1}{R} = \frac{2r}{R}.$$

9.- Si a, b, c són els costats d'un triangle de perímetre 2.

Proveu que $a^2 + b^2 + c^2 + 2abc < 2$.

Solució:

$a, b, c \geq 0$ aplicant la desigualtat entre la mitjana aritmètica i geomètrica:

$$\frac{a+b+c}{3} \geq \sqrt[3]{abc} . \text{ Aleshores, } abc \leq \frac{8}{27} .$$

Considerem els vectors, $(a,b,c), (1,1,1)$. Aplicant la desigualtat de Cauchy-Schwars:

$$(a,b,c)(1,1,1) \leq \|(a,b,c)\| \cdot \|(1,1,1)\|$$

$$2 = a + b + c \leq \sqrt{a^2 + b^2 + c^2} \sqrt{3} .$$

$$\text{Aleshores, } a^2 + b^2 + c^2 \leq \frac{4}{3} .$$

$$a^2 + b^2 + c^2 + 2abc \leq \frac{4}{3} + 2 \frac{8}{27} = \frac{36 + 16}{27} = \frac{52}{27} < 2 .$$

10.- La circumferència inscrita al triangle $\triangle ABC$ talla els costats $\overline{AB}$, $\overline{BC}$, $\overline{CA}$ en els punts M, N, P, respectivament. Si $\overline{AN} + \overline{BP} + \overline{CM} = \vec{0}$. Proveu que el triangle $\triangle ABC$ és equilàter.

Solució:

$$\overline{AM} = \overline{AP} = \frac{-a+b+c}{2}, \quad \overline{BN} = \frac{a-b+c}{2}.$$

Considerem la base del pla real $\{\overline{AB}, \overline{AC}\}$.

$$\overline{BC} = -\overline{AB} + \overline{AC}.$$

$$\overline{AM} = \frac{-a+b+c}{2c} \overline{AB}.$$

$$\overline{BN} = \frac{a-b+c}{2a} \overline{BC}.$$

$$\overline{AP} = \frac{-a+b+c}{2b} \overline{AC}.$$

$$\overline{AN} = \overline{AB} + \overline{BN} = \frac{a+b-c}{2a} \overline{AB} + \frac{a-b+c}{2a} \overline{AC}.$$

$$\overline{BP} = -\overline{AB} + \overline{AP} = -\overline{AB} + \frac{-a+b+c}{2b} \overline{AC}.$$

$$\overline{CM} = -\overline{AC} + \overline{AM} = \frac{-a+b+c}{2c} \overline{AB} - \overline{AC}.$$

$$\overline{AN} + \overline{BP} + \overline{CM} = \left(\frac{a+b-c}{2a} - 1 + \frac{-a+b+c}{2c} \right) \overline{AB} + \left(\frac{a-b+c}{2a} + \frac{-a+b+c}{2b} - 1 \right) \overline{AC} = \vec{0}.$$

Com el sistema de vectors $\{\overline{AB}, \overline{AC}\}$ és linealment independent, aleshores:

$$\begin{cases} \frac{a+b-c}{2a} - 1 + \frac{-a+b+c}{2c} = 0 \\ \frac{a-b+c}{2a} + \frac{-a+b+c}{2b} - 1 = 0 \end{cases}.$$

$$\text{Simplificant, } \begin{cases} -a^2 - b^2 + ac + bc = 0 \\ -a^2 - c^2 + ab + bc = 0 \end{cases}.$$

Restant les dues igualtats: $c^2 - b^2 + ac - ab = 0$.

$$(a+b+c)(c-b) = 0.$$

Aleshores, $b = c$.

Substituint en la primera igualtat: $-a^2 - c^2 + ac + c^2 = 0$.

$$\text{Simplificant: } a(c-a) = 0.$$

Aleshores, $a = c$.

Per tant, el triangle $\triangle ABC$ és equilàter.

